

Opinia do ustawy
o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie
niektórych innych ustaw

Ustawa oparta na projekcie rządowym wprowadza szereg zmian o różnorodnym charakterze i znaczeniu. Do zmian najistotniejszych o charakterze systemowym można zaliczyć nową regulację dotyczącą zatrudniania w gospodarstwach domowych wchodzącą w życie z dniem 1 stycznia 2006 r. Zgodnie z dodawanymi przepisami o wspieraniu pracy zarobkowej w gospodarstwie domowym osoba prowadząca takie gospodarstwo będzie mogła skorzystać z ulgi podatkowej w postaci odliczenia od podatku poniesionych z własnych środków wydatków na składki na ubezpieczenia społeczne osoby wykonującej pracę zarobkową w jej gospodarstwie domowym. Ustawa przewiduje jednak szereg warunków skorzystania z tej ulgi. Osobą zatrudnioną może być wyłącznie osoba bezrobotna skierowana, za swą zgodą, przez powiatowy urząd pracy, nie będąca krewnym ani powinowatym do drugiego stopnia osoby prowadzącej gospodarstwo domowe, a umowa aktywizacyjna (o charakterze umowy zlecenia) musi być wykonywana nieprzerwanie przez co najmniej rok. Osoba prowadząca gospodarstwo domowe staje się płatnikiem podatku dochodowego osoby zatrudnionej i jest obowiązana do comiesięcznego obliczania i odprowadzania zaliczek na ten podatek.

Pozostałe zmiany wprowadzane ustawą to między innymi:

- 1) włączenie gmin do katalogu organizatorów robót publicznych;
- 2) wprowadzenie wymogu zgody wojewódzkiej lub powiatowej rady zatrudnienia na odwołanie dyrektora odpowiednio wojewódzkiego lub powiatowego urzędu pracy;
- 3) ustalenie, iż w latach 2006 – 2007 będą przekazywane samorządom powiatowym z Funduszu Pracy określone środki na finansowanie kosztów zatrudnienia pracowników powiatowych urzędów pracy, ponieważ 1 stycznia 2006 r. zacznie obowiązywać zakaz zatrudniania w tych urzędach bezrobotnych w ramach robót publicznych;

- 4) wprowadzenie zasady współfinansowania kosztów działalności powiatowych urzędów pracy obejmujących obszarem działania kilka powiatów przez samorządy wszystkich tych powiatów, a nie tylko powiatu właściwego ze względu na siedzibę powiatowego urzędu pracy;
- 5) przekazanie do kompetencji marszałka województwa prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia oraz wprowadzenie zmian dotyczących zasad uzyskiwania wpisu do tego rejestru, m. in. zaostreżenie wymogów, jakie musi spełniać podmiot ubiegający się o wpis i wprowadzenie certyfikatu wstępnego wydawanego na okres roku, poprzedzającego certyfikat bezterminowy;
- 6) wprowadzenie nowych przesłanek utraty statusu bezrobotnego – status ten utraci osoba, która otrzymała jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, odmówiła bez uzasadnionej przyczyny wykonywania prac społecznie użytecznych, nie stawiła się w powiatowym urzędzie pracy w określonym terminie po zmianie miejsca zameldowania albo przerwała z własnej winy staż, szkolenie lub przygotowanie zawodowe;
- 7) umożliwienie staroście sfinansowania z Funduszu Pracy części kosztów wyposażenia nowo otwartego akademickiego biura karier, kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie np. uprawnień zawodowych oraz kosztów studiów podyplomowych podejmowanych przez bezrobotnych;
- 8) modyfikacja dotychczas obowiązujących zasad refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych oraz przyznawania bezrobotnym jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, polegająca m. in. na zwiększeniu kwoty refundacji na każde stanowisko pracy;
- 9) wprowadzenie zasady, że dodatek aktywizacyjny nie przysługuje w przypadku podjęcia przez daną osobę zatrudnienia subsydiowanego przez Fundusz Pracy, np. prac interwencyjnych, podjęcia zatrudnienia z własnej inicjatywy u pracodawcy zatrudniającego tę osobę bezpośrednio przed zarejestrowaniem lub u pracodawcy zagranicznego;
- 10) umożliwienie staroście kierowania określonych bezrobotnych do odbycia stażu lub przygotowania zawodowego bez ich zgody;
- 11) wprowadzenie nowego instrumentu aktywizującego w postaci robót społecznie użytecznych na rzecz gminy przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; ustawa ustala stawkę minimalną za godzinę wykonywania tych prac (6 zł), maksymalnie 10-godzinny tygodniowy wymiar tych prac oraz dodatkową

- sankcję w przypadku odmowy wykonywania pracy społecznie użytecznej w postaci odmowy przyznania bezrobotnemu świadczeń z pomocy społecznej lub ich wstrzymania;
- 12) poszerzenie kręgu osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych o żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy niespełniających warunków do nabycia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej określonych w branżowych przepisach emerytalnych, poprzez wprowadzenie obowiązku odprowadzania za nie składek na Fundusz Pracy;
- 13) realizacja orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 marca 2005 r. (K 19/02) dotyczącego świadczeń przedemerytalnych; Trybunał orzekł niezgodność z Konstytucją art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno – Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego oraz ustawy o ułatwieniu zatrudnienia absolwentom szkół, uzależniającego prawo do świadczenia przedemerytalnego od zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy wprowadzonego bez odpowiedniego okresu *vacatio legis*, oraz art. 3 pkt 14 lit. f tej ustawy w części uzależniającej prawo do świadczenia przedemerytalnego pracowników byłych przedsiębiorstw gospodarki rolnej od posiadania statusu bezrobotnego w dniu 7 listopada 2001 r. Ustawa realizując wyrok Trybunału przyznaje prawo do zasiłku przedemerytalnego albo świadczenia przedemerytalnego na zasadach ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu w jej brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2001 r., czyli przed wejściem w życie zaskarżonej nowelizacji, o ile do dnia 12 stycznia 2002 r. spełniła warunki do jego nabycia. Data 12 stycznia uwzględnia 14 dni jakie powinny co najmniej upłynąć od dnia ogłoszenia ustawy do dnia jej wejścia w życie, aby adresaci mogli dostosować się do wprowadzonych zmian. Świadczenia mają być wypłacone za cały okres, za który by przysługiwały, gdyby zachowane zostało wymagane *vacatio legis*, ale bez odsetek ustawowych. Pracownikom byłych przedsiębiorstw gospodarki rolnej ustawa również przyznaje świadczenie przedemerytalne, pod warunkiem, że od dnia 1 stycznia 2002 r. spełniali oni obowiązujące wówczas warunki ustawowe prawa do jego nabycia z wyjątkiem wymogu posiadania statusu bezrobotnego w dniu 7 listopada 2001 r. Również i w tym przypadku zaległe świadczenia będą wypłacane bez odsetek ustawowych. W obydwu sytuacjach wypłata wymaga wniosku osoby uprawnionej.

Uwagi do ustawy:

1) W związku z tym, że w rozdziale dotyczącym agencji zatrudnienia w jego nowym brzmieniu ustawa nie posługuje się pojęciem "nielegalnego prowadzenia agencji zatrudnienia" jego wyjaśnienie należy wykreślić ze słowniczka. Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 1 w lit. a po tiret czwartym dodaje się tiret w brzmieniu:
"- uchyla się pkt 15,";

2) w art. 1 w pkt 2 należy skreślić lit. c, ponieważ treść dodawanego ust. 5 została zawarta w ust. 4, który będzie obowiązywać od 21 lipca 2005 r.;

3) w art. 1 w pkt 6 w lit. a w tiret drugim, w lit. d brakuje spójności pomiędzy początkową i końcową częścią przepisu. Przepis ten brzmi: "wydawanie decyzji o odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości (...) z tytułu refundacji lub przyznanych jednorazowo środków". Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 6 w lit. a w tiret drugim, w lit. d wyrazy "z tytułu" zastępuje się wyrazami "należności z tytułu zwrotu";

Jednocześnie należy doprecyzować w podobny sposób zdanie wstępne w art. 1 w pkt 44 w lit. b, w ust. 7, stanowiące rozwinięcie kwestii wydawania decyzji o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty powyższych należności. Propozycja poprawki

- w art. 1 w pkt 44 w lit. b, w ust. 7 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy "refundację oraz jednorazowo przyznane środki, o których mowa w art. 46 ust. 1" zastępuje się wyrazami "zwrot refundacji oraz jednorazowo przyznanych środków w przypadkach, o których mowa w art. 46 ust. 2 i 3";

4) w art. 1 w pkt 10, w art. 18 w ust. 6 w pkt 3 ustawa wymaga od przedsiębiorcy zagranicznego, by obok informacji zawierającej dane go identyfikujące i oświadczenia, że usługi świadczone na terytorium Polski są zgodne z jego uprawnieniami, działalnością wykonywaną w państwie siedziby i prawem tego państwa, złożył ponadto oświadczenie zawierające ponownie oznaczenie tego przedsiębiorcy, miejsca i daty złożenia oświadczenia i podpis osoby uprawnionej. Powinny to być części składowe oświadczenia, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, a nie odrębne oświadczenie, które w istocie niczego by nie potwierdzało. Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 10, w art. 18 w ust. 6:
  - a) w pkt 2 w lit. c skreśla się średnik oraz po lit. c dodaje się wyrazy "- zawierające elementy, o których mowa w art. 19 ust. 4,";
  - b) skreśla się pkt 3,

- 5) w art. 1 w pkt 11 w lit. a i c należy wprowadzić określenie rejestru poprzez dodanie wyrazów "instytucji szkoleniowych" dla odróżnienia od rejestru agencji zatrudnienia, co do którego ustawa posługuje się skrótem "rejestr";
- 6) w art. 1 w pkt 26, w art. 46:
- a) w ust. 5 wyrazy "Wysokość przeciętnego wynagrodzenia oraz liczba zatrudnianych pracowników, o których mowa w ust. 1, są przyjmowane" należy zastąpić wyrazami "Wysokość przeciętnego wynagrodzenia, o której mowa w ust. 1, jest przyjmowana",
  - b) w ust. 6 należy skreślić pkt 3, ponieważ w ust. 1 nie ma mowy o liczbie pracowników;
- 7) w związku z uchyleniem pkt 6 w art. 75 w ust. 1 ustawy nowelizowanej w art. 1 (art. 1 pkt 43 nowelizacji) należy wprowadzić niezbędną konsekwencję tej zmiany w art. 75 w ust. 2 w pkt 4. Propozycja poprawki"
- w art. 1 w pkt 43 po lit. a dodaje się lit a¹ w brzmieniu:
"a¹) w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
"4) po upływie okresu, za który otrzymał ekwiwalent, odprawę lub odszkodowanie, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5.",";
- 8) w art. 1 w pkt 44 w lit. b, w ust. 7 w pkt 1 nie jest właściwe odesłanie do osoby lub innego podmiotu, określonych w art. 46 ust. 1, które pobrały nienależne świadczenie, bowiem w przepisie tym nie ma mowy o nienależnych świadczeniach, a tylko o refundacji lub jednorazowo przyznanych środkach. W związku z tym należy skreślić wyrazy "określone w art. 46 ust. 1,";
- 9) w art. 1 w pkt 74 w lit. b, w ust. 5 należy skorygować odesłanie, bowiem o obowiązkach, za których niedopełnienie grozi kara grzywny mowa jest w art. 18 w ust. 6, a nie w ust. 5;
- 10) w art. 1 w pkt 76, w art. 150a w ust. 3 termin 3 miesiące "od wejścia w życie niniejszej ustawy" należy zastąpić konkretną datą, ponieważ przy takim brzmieniu termin 3 miesiące należy liczyć od wejścia w życie ustawy nowelizowanej, czyli ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Aleksandra Skorupka